

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa:

Toimintaympäristö ja hallinnonalan strategiset painopistealueet

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteena on vahvistaa maamme kansainvälistä asemaa, turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus sekä parantaa suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia. Suomi edistää keskinäisriippuvuuksien maailmassa kansainvälistä vakautta, rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa.

Suomi harjoittaa aktiivista ulkopoliittikkaa, jonka peruspilareina ovat tiivis kansainvälinen yhteistyö ja vastuunkanto sekä laaja-alainen kahdenvälinen ja monenkeskinen vaikuttaminen. Suomen kansainvälisen yhteistyön tärkeimpinä puitteina ovat Pohjoismaat, Euroopan unioni, Nato-kumppanuus, Etyj ja YK. Suomi ylläpitää hyviä kahdenvälisiä suhteita muihin valtioihin. Kansainvälisen oikeuden sekä sääntöihin ja sopimuksiin perustuvan monenkeskisen järjestelmän merkitys Suomen turvallisuudelle ja hyvinvoinnille on suuri.

Suomen kansainvälinen toimintaympäristö on voimakkaassa murroksessa. Turvallisuuspoliittinen tilanne Euroopassa on jännittynyt. Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on varauduttava myös tuleviin, Suomesta riippumattomiin muutoksiin. Suomen turvallisuutta pyritään kaikissa oloissa vahvistamaan yhtä lailla lähialueilla, Euroopassa kuin laajemmalla kansainvälisessä yhteistyössä. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen tarvitaan taloudellisia ulkosuhteita, kestävä kehitystä ja ratkaisuja suuriin globaalihaasteisiin. Näihin toisiinsa kiinteästi liittyviin kysymyksiin vastaamisessa moderni, ajassa kiinni oleva ulkoasiainhallinto on avainasemassa.

Ulkoasiainhallinnon kannalta keskeiset strategiset kysymykset ovat:

- Lähialueiden vakaus ja Suomen kansainvälinen asema
- Pohjoismainen turvallisuuspoliittinen yhteistyö, Nato-kumppanuus ja EU turvallisuusyhteisönä
- Taloudelliset ulkosuhteet, kestävä kehitys ja ihmiskunnan yhteiset haasteet
- Moderni ja tehokas ulkoasiainhallinto

Strategisten painopistealuiden lisäksi toimintaa ohjaavat ministeriön arvot: yhteistyö, luovuus ja tuloksellisuus. Hallitusohjelman ja ministeriön omien linjausten mukaisesti periaatteena on tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen ministeriön kaikessa toiminnassa.

Lähialueiden vakaus, EU turvallisuusyhteisönä ja Suomen kansainvälinen asema

- Edistetään Pohjolan ja Itämeren alueen vakautta ja vahvistetaan pohjoismaista turvallisuuspoliittista yhteistyötä, erityisesti Ruotsin kanssa.
- Jatketaan aktiivista yhteistyötä ja vaikuttamista arktisiin alueisiin liittyvissä kysymyksissä, ml. EU:n ulkosuhteet.
- Myötävaikutetaan Ukrainan kriisin ratkaisuun.
- Noudatetaan EU:n yhteisiä Venäjä-linjauksia. Ylläpidetään monipuolisia ja toimivia kahdenvälisiä suhteita Venäjän kanssa.
- Vahvistetaan EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja sen osana yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikka sekä uudistetaan unionin turvallisuusstrategiaa.
- Edellytetään tiukkaa kriteerien noudattamista EU:n laajentumispolitiikassa.
- Vahvistetaan laaja-alaista transatlanttista yhteistyötä sekä kahdenvälisesti että EU:n kautta.

— Vahvistetaan Nato-kumppanuutta entisestään. Suomi ylläpitää mahdollisuutta hakea Nato-jäsenyyttä, jonka vaikutukset arvioidaan ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon valmistelun yhteydessä.

— Jatketaan aktiivista osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan. Sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan sekä kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhanvälityksen yhteensovittamista korostetaan turvaten samalla humanitaarisen toiminnan riippumattomuuden.

Taloudelliset ulkosuhteet, kestävä kehitys ja ihmiskunnan yhteiset haasteet

— Edistetään kansainvälisessä yhteistyössä sääntöihin ja avoimuuteen perustuvaa vapaakauppaa ja maailmantaloutta.

— Vaikutetaan pakotevalmisteluissa aktiivisesti EU:n yhteiseen päätöksentekoon.

— Korostetaan taloudellisissa ulkosuhteissa vienninedistämistä, erityisesti pienten ja keskisuurten suomalaisyritysten kansainvälistymistä sekä investointien saamista Suomeen muun muassa kehittämällä Team Finlandin palveluita.

— Vahvistetaan kaupan ja kehityksen yhteisvaikutusta konkreettisilla ohjelmilla ja rahoitusinstrumenteilla.

— Pidemmän aikavälin tavoitteena on nostaa kehitysrahoitus YK:n tavoitteiden mukaiseen 0,7 % bruttokansantulosta, vaikka kehitysrahoitukseen kohdistuu hallituskaudella säästöjä.

— Kiinnitetään kansainvälisessä toiminnassa laaja-alaisesti huomiota suuriin globaalihaasteisiin kuten ilmastonmuutoksen hillitsemiseen, köyhyyden vähentämiseen, ruokaturvaan sekä puhtaan veden ja kestävänsä energian saannin turvaamiseen.

— Lisätään kehityspolitiikassa kehitysmaiden oman vastuullisen yritystoiminnan ja veropohjien vahvistamisen painoarvoa.

— Parannetaan kehitysyhteistyön tuloksellisuutta, vaikuttavuutta ja mitattavuutta tulohajauksen keinoin.

Moderni ja tehokas ulkoasiainhallinto

— Oma edustustoverkko on Suomelle tärkeä. Ulkoasiainhallinnon voimavaroja painotetaan niihin maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys kasvaa.

— Suomen ulkoisen edustautumisen rakenteen ja toimintapojen kehittämistä jatketaan. Kehittämistyössä otetaan huomioon yhteistyömahdollisuudet Pohjoismaiden, Baltian maiden ja EU:n ulkosuhdehallinnon kanssa, Team Finland -toimintamalli ja uudistettu konsulipalvelulaki.

— Digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään koko hallinnonalalla, erityisesti tietojärjestelmien kehittämisessä ja kansalaispalveluissa.

— Ulkoasiainhallinnon viestintäherkkyyttä nostetaan. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan perusratkaisuista viestitään tehokkaasti ajanmukaisin keinoin.

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Ulkoasiainministeriön hallinnonalalla sitoudutaan edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa päätöksenteossa hallinnonalan erityispiirteet huomioon ottaen. Ministeriön periaatteena on sukupuolten välisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen ministeriön toiminnassa.

Ulkoasiainministeriön hallinnonalan määrärahoista noin 62 % on siirtomenoja, joiden vaikutukset sukupuolten asemaan riippuvat rahoituksen saajien päätöksistä.

Kehityspolitiikassa edistetään läpileikkaavasti naisten ja tyttöjen oikeuksia sekä sukupuolten välistä tasa-arvoa. YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 "Naiset, rauha ja turvallisuus" kansallisen toimintaohjelman toimeenpanossa kiinnitetään huomiota naisten aseman vahvistamiseen ja osallistumiseen konfliktien ehkäisyyn, ratkaisemiseen ja rauhanrakentamiseen. Ohjelma tukee sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen vahvistamista.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2015	2016
		varsinainen	esitys
		talousarvio	
24.30.50	<i>Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle</i>		
	— kehitysyhteistyövaltuus	168,19	168,19
	— kehitysyhteistyövaltuus	100,00	100,00
24.30.66	<i>Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— kehitysyhteistyövaltuus	487,67	299,00

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2014—2016

		v. 2014	v. 2015	v. 2016	Muutos 2015—2016	
		tilinpäätös	varsinainen	esitys	1000 €	%
		1000 €	1000 €	1000 €		
01.	Ulkoasiainhallinto	244 206	250 674	257 666	6 992	3
01.	Ulkoasiainhallinnon toimintame- not (siirtomääräraha 2 v)	217 061	233 201	228 552	-4 649	-2
21.	Ulkoasiainministeriön hallinnon- alan tuottavuusmääräraha (siirto- määräraha 2 v)	974	1 155	1 155	—	0
29.	Ulkoasiainministeriön hallinnon- alan arvontuloveromenot (arvi- omääräraha)	22 171	12 318	16 059	3 741	30
74.	Talorakennukset (siirtomäärära- ha 3 v)	4 000	4 000	9 900	5 900	148
76.	Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen (siirtomääräraha 3 v)	—	—	2 000	2 000	0
(10.)	Kriisinhallinta	54 215	52 780	—	-52 780	0
(20.)	Suomalaisten kriisinhallintajouk- kojen ylläpitomenot (arviomäärä- raha)	54 215	52 780	—	-52 780	-100
(21.)	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	—	—	—	—	0
30.	Kansainvälinen kehitysyhteis- työ	971 245	808 422	638 093	-170 329	-21
50.	Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle	0	0	—	—	0
66.	Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	961 245	798 422	528 093	-270 329	-34
88.	Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottami- nen (siirtomääräraha 3 v)	10 000	10 000	100 000	90 000	900
89.	Kehitysyhteistyön finanssisijoi- tukset (siirtomääräraha 3 v)	—	—	10 000	10 000	0
90.	Kriisinhallinta ja ulkoasiainmi- nisteriön hallinnonalan muut menot	108 764	99 710	106 938	7 228	7

	v. 2014 tilinpäätös 1000 €	v. 2015 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2016 esitys 1000 €	Muutos 2015—2016	
				1000 €	%
21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	16 862	15 360	15 360	—	0
50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	1 752	1 650	1 372	-278	-17
51. Hädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)	37	45	45	—	0
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	86 507	79 455	86 961	7 506	9
67. Kansainvälisen ilmastositomuksen alaisen yhteistyön menot (siirtomääräraha 3 v)	500	100	100	—	0
68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	3 200	2 100	2 100	—	0
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	-94	1 000	1 000	—	0
Yhteensä	1 378 431	1 211 586	1 002 697	-208 889	-17
Henkilöstön kokonaismäärä ¹⁾	1 555	1 419	1 378		

¹⁾ Hallinnonalalla arvioidaan olevan lisäksi siviilikriisinhallintaan palkattua henkilöstöä vuonna 2016 noin 120 henkilöä ja ulkomaanedustuksen toimipisteisiin asemamaasta palkattua henkilöstöä vuonna 2016 noin 980 henkilöä.

01. Ulkoasiainhallinto

Selvitysosa: Tuotokset ja laadunhallinta

— Hallinnonalan johtamisen kehittämistä jatketaan tavoitteena toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden entistä järjestelmällisempi ohjaaminen ja arviointi. Voimavarat ohjataan hallinnonalan strategisten painopistealueiden mukaisesti. Hallinnonalan sisäisiä prosesseja keskitetään ja kevennetään niin kotimaassa kuin edustustoverkossakin.

— Oma edustustoverkko on Suomelle tärkeä. Ulkoasiainhallinnon voimavaroja painotetaan niihin maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys Suomen kannalta kasvaa. Suomen ulkoisen edustautumisen rakenteen ja toimintatapojen kehittämistä jatketaan Suomen edustautumisen tavat ja mallit (TAMA) -hankkeen linjausten pohjalta. Kehittämistyössä otetaan huomioon muun muassa pohjoismainen yhteistyö, EU:n ulkosuhdehallinnon kehittyminen ja Team Finland -toimintamalli.

— Ulkoasiainhallinnon tarjoamia kansalaispalveluita kehitetään ottamalla huomioon uudistettu konsulipalvelulaki ja hyödyntämällä uusia digitaalisia ratkaisuja. Maahantulopalveluiden järjestämisessä, laittoman maahantulon ja ihmiskaupan torjunnan tehostamisessa sekä kriisiasioissa hyödynnetään viranomaisten välistä yhteistyötä sekä pohjoismaisen ja EU-yhteistyön tuomia mahdollisuuksia.

— Ulkoasiainministeriön ympäristöstrategia ja -ohjelman toimeenpanon seuranta ja tavoitteiden tarkistusmekanismeja kehitetään osana ministeriön sitoutumista kestävän kehityksen edistämiseen.

— Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan painopisteiden, kansainvälisten vahvuuksien sekä ulkoasiainhallinnon ja sen palveluiden tunnettuutta, näkyvyyttä ja vaikuttavuutta lisätään viestinnän keinoin. Maakuvatyöllä tuetaan Suomen poliittisia ja kaupallis-taloudellisia tavoitteista, keskeisenä keinona Finland Promotion Boardin toiminnan kehittäminen ja Team Finland -yhteistyö.

— Vuoden 2016 aikana valmistaudutaan Suomen itsenäisyyden 100- ja ulkoasiainministeriön 100-vuotisjuhlavuosiin.

— Suomi toimii vuonna 2016 puheenjohtajana Pohjoismaiden ministerineuvostossa ja valmistautuu Arktisen neuvoston puheenjohtajuuteen vuosina 2017—2019.

Toiminnallinen tehokkuus

— Osana ministeriön suunnittelujärjestelmää jatketaan toiminnan tuloksellisuuden ja tuottavuuden mittaamisen, ml. toimintolaskenta, kehittämistä. Vuonna 2016 otetaan käyttöön valtionhallinnon Kieku-järjestelmän henkilöstöhallinto-osuus, mikä osaltaan edistää mm. toimintolaskennan kehittämistä.

— Ulkoasiainhallinnon toimialariippuvia tietojärjestelmiä kehitetään vastaamaan hallinnonalan tehtäväkenttää, tavoitteena käyttäjäystävällisyys ja korkeatasoinen tietoturva. Tietoturvallisuuden kehittämistä jatketaan kansainvälisten velvoitteiden asettamien reunaehtojen mukaisesti. Muita kehittämiskohteita ovat edelleen asiakirjallisen tiedon hallinnan välineet, ulkoasiainhallinnon tiedon läpinäkyvyyttä ja käytettävyyttä lisäävä tietovarastohanke sekä viisumitoimintojen tietojärjestelmien kehittäminen.

— Osana uudistettua valmius- ja tilannekuvaorganisaatiota jatketaan ulkoasiainhallinnon keskitetyn päivystyskeskusjärjestelyn pilotointia. Johtopäätöksen järjestelyn toimivuudesta tehdään vuonna 2017.

— Ulkoasiainministeriö hallinnoin kirjanpitoarvoltaan noin 246 milj. euron kiinteistöomaisuutta ulkomailla. Hallinnonalan kiinteistöstrategian mukaisesti tavoitteena on entistä parempi taloudellisuus, tuottavuus ja tarkoituksenmukaisuus kiinteistöjen hallinnassa. Ministeriön kuntokartoitusohjelmaa jatketaan ulkomailla sijaitsevien kiinteistöjen kunnan ja arvon tarkentamiseksi.

— Viisumitoimintojen kehittäminen jatkuu VIISKE-hankkeessa muun muassa digitalisaatiota hyödyntäen. Tavoitteena on erityisesti Venäjän toimintoihin liittyvän Kouvolan viisumipalvelukeskuksen toiminnan ja resurssoinnin kehittäminen ottaen huomioon viisumikysynnän vaihtelut.

— Osana valtionhallinnon säästötoimia jatketaan ydintoimintojen läpikäyntiä ja priorisointia sekä tukitoimintojen kehittämistä. Vuonna 2016 hallinnonalalta vähennetään 60 tehtävää, joista 32 uusia vähennyksiä kehitysyhteistyötehtävistä liittyen hallitusohjelman mukaiseen 300 milj. euron vähennykseen kehitysyhteistyömenoihin.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

— Hyvä henkilöstöpolitiikka ja -hallinto edistää ulkoasiainhallinnon työn tuloksellisuutta. Tehtäväkuvien ja osaamisen kehittäminen, sujuva tehtäväkierto, johdonmukainen urakehitys ja työhyvinvointi ovat keskeisiä tuloksellisuuden osatekijöitä. Henkilöstövoimavarat, ml. rekrytointi, kohdennetaan entistä paremmin hallinnonalan painopistealueille kokonaisvaltaisen resurssisuunnittelun keinoin.

— Ulkoasiainhallinnon henkilöstöstrategian 2015—2020 toimeenpanoa jatketaan. Johtajapolitiikassa kiinnitetään erityistä huomiota ministeriön vahvistamien hyvän johtajuuden periaatteiden toteuttamiseen kaikessa esimiestyötä hyödyntäen muun muassa 360-arviointien tuloksia.

— Työhyvinvoinnin valtavirtaistamista jatketaan muun muassa hyödyntämällä työtyytyväisyysbarometrin tuloksia työhyvinvoinnin arvioinnissa. Keskeisenä tavoitteena on henkilöstön työhyvinvoinnin säilyttäminen saavutetulla korkealla tasolla.

— Hallinnonalan tavoitteena on ottaa käyttöön valtionhallinnon yhteisen Kieku-järjestelmän henkilöstöhallinto-osuus vuoden 2016 loppupuolella.

Ulkoasiainhallinnolle asetettujen tavoitteiden mukaiset tunnusluvut

	2014 toteutuma	2015 ennakoitu	2016 tavoite
<i>Kansalaispalvelut</i>			
Hädänalaisten avustaminen	Tapaus aloitettu 24 h kuluessa tiedoksi saamisesta	Tapaus aloitettu 24 h kuluessa tiedoksi saamisesta	Tapaus aloitettu 24 h kuluessa tiedoksi saamisesta
Kriisipäivystys/tehostettu tilaneseuranta	Käynnistetty 1 h kuluessa tiedoksi saamisesta	Käynnistetty 1 h kuluessa tiedoksi saamisesta	Käynnistetty 1 h kuluessa tiedoksi saamisesta
Matkustustiedotteet	Päivitetty joka toinen kuukausi ja vähintään 10 h kuluessa siitä, kun toimialueen turvallisuustilanteessa on tapahtunut muutos	Päivitetty joka toinen kuukausi ja vähintään 10 h kuluessa siitä, kun toimialueen turvallisuustilanteessa on tapahtunut muutos	Päivitetty joka toinen kuukausi ja vähintään 10 h kuluessa siitä, kun toimialueen turvallisuustilanteessa on tapahtunut muutos
Konsulikomennuskuntien lähetövalmius/vastaanottaminen	Korkeintaan 6 h kuluessa lähettämispäätöksestä	Korkeintaan 6 h kuluessa lähettämispäätöksestä	Korkeintaan 6 h kuluessa lähettämispäätöksestä
<i>Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen</i>			
Työtyytyväisyysbarometrin johtajuusindeksi ¹⁾	n/a	3,6	3,6
Työtyytyväisyysbarometrin osaamisen johtamisindeksi	n/a	3,7	3,7
Työhyvinvointi-indeksi	n/a	3,8	3,8
Työtyytyväisyysbarometrin vastausprosentti ²⁾	n/a	UM 85 %	UM 85 %
	n/a	UE 70 %	UE 70 %
Terveysprosentti (sairauspäivättömien osuus henkilöstöstä)	54 %	55 %	55 %

1) Vuonna 2014 ei toteutettu työtyytyväisyysbarometria

2) UM= ulkoasiainministeriö, UE= ulkomaanedustot

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 228 552 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kunniakonsulien menojen maksamiseen
- 2) valtion virastoille maksettavien tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen
- 3) ulkoasiainhallinnon toimialaan liittyvien tutkimusapurahojen maksamiseen
- 4) Suomeen suuntautuvien ministerivierailujen menojen ja niihin liittyvän tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen.

Selvitysosa:

Ulkoasiainhallinnon toimintamenot vuonna 2016 (euroa)

Ministeriö, 834 henkilötyövuotta	72 157 000
Toimintamenot	14 661 000
Henkilöstömenot	57 496 000
Edustustot, 88 toimipistettä, 544 henkilötyövuotta¹⁾	141 809 000
Toimintamenot	76 608 000
Henkilöstömenot	65 201 000
Hallinnonalan toimialavastaavat menot	14 586 000
Tietohallinto	12 208 000
Kiinteistöhallinto	698 000
Turvallisuus	1 680 000
Yhteensä	228 552 000

¹⁾ Toimipisteiden lukumäärä alueittain: Eurooppa 30, Itä 7, Aasia ja Amerikka 26, Afrikka ja Lähi-itä 20 ja pysyvät ja erityisedustustot 5 toimipistettä

Edustustojen henkilöstömenoissa on esitetty lähetetyn henkilökunnan peruspalkkojen lisäksi seuraavat ulkomaan edustautumisen korvaukset: paikallis-, puoliso- ja lapsikorvaus, olosuhdekorvaus, lasten koulutuskorvaukset, hautajais-, kotiloma- ja tapaamismatkat, lähetetyn henkilöstön terveydenhuoltoon liittyvät korvaukset, varustamiskorvaus, päivähoitokorvaus sekä muuttokorvaus. Paikalta palkatun henkilöstön henkilöstömenot sisältyvät edustustojen toimintamenoihin.

Hallinnonalan yhteisillä menoilla katetaan vuoden mittaan ko. toimialojen menoja sekä ministeriössä että edustustoisissa.

Hallinnonalan julkisoikeudellisista suoritteista saamat tulot kertyvät pääasiassa edustustoista saatavista passi- ja oleskelulupatuloista ja ne esitetään osana edustustojen toimintamenoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2014	2015	2016
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	263 992	240 707	238 369
Bruttotulot	50 881	10 206	9 817
Nettomenot	213 111	230 501	228 552
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	12 956		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	16 906		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	46 086	5 300	5 752
— suoritteiden myyntituotot mom.12.24.99 (viisumien käsittelymaksut)		43 440	19 800
Tuotot yhteensä			
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	16 356	17 422	11 277
— osuus yhteiskustannuksista	17 033	18 896	14 086
Kustannukset yhteensä	33 389	36 318	25 360
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	12 697	12 422	192
Kustannusvastaavuus, %	138	134	101

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina ulkoasiainhallinnon suoritteiden maksuista annetun asetuksen (377/2014) mukaiset tulot sekä edustustojen pankkitilien korkotulot. Vuodesta 2015 lähtien viisumien käsittelymaksut bruttobudjetoidaan momentille 12.24.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Edustustojen sulkemisten välttäminen	-2 700
Edustustoverkon valuuttakurssitappiot	4 262
IAEA-erityisasiantuntija Suomen Wienin suurlähetystössä; siirto momentille 32.01.01	-22
IMO-erityisasiantuntija Suomen Lontoon suurlähetystössä; siirto momentilta 33.01.01	283
Maksullisen toiminnan tulojen vähentyminen (viisumien käsittelymaksut)	2 000
Oikeusalan erityisasiantuntija Suomen Tallinnan suurlähetystössä; siirto momentilta 25.30.01	39
Siirto momentilta 24.30.66	-1 000
Suomen puheenjohtajuus Arktisessa neuvostossa 2017 - 2019	60
Ulkomaan edustustojen kiinteistöjen vaihdoista aiheutuvat vuokra- ja käyttömenolisäykset (Haag, Reykjavik, Buenos Aires)	157
VNHY:n perustaminen; siirto momentille 23.01.01	-5 278
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-51
Palkkaliukumasäästö	-700
Palkkausten tarkistukset	258
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-1 207
Toimintameno säästö (HO 2015)	-750
Yhteensä	-4 649

2016 talousarvio	228 552 000
2015 I lisätalousarvio	325 000
2015 talousarvio	233 201 000
2014 tilinpäätös	217 061 000

21. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 155 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ministeriön hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtävien investointien, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankkimiseen.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä aiheutuneita säästöjä vastaavat määrärahat.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
2016 talousarvio	1 155 000
2015 talousarvio	1 155 000
2014 tilinpäätös	974 000

29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 16 059 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kehitysyhteistyöhön käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Arvonlisäverolain mukaan ministeriöiden kehitysyhteistyötä varten kotimaasta ostamat palvelut ovat arvonlisäverollisia. Jotta arvonlisäverolla ei rasiteta Suomen kehitysyhteistyötä arvonlisäveromenot budjetoidaan erikseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentille 27.01.29	-300
Tasomuutos	4 041
Yhteensä	3 741
2016 talousarvio	16 059 000
2015 II lisätalousarvio	6 000 000
2015 talousarvio	12 318 000
2014 tilinpäätös	22 171 222

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainhallinnon toimitilojen rakennus- ja korjaushankkeisiin.

Määrärahaa saa käyttää myös valtiolle vuokrattujen tilojen peruskorjausluonteisten korjaus- ja muutostöiden maksamiseen.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Suomen New Delhin suurlähetystön kiinteistö peruskorjataan vuosina 2015—2018. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 12,1 milj. euroa.

Ulkoasiainministeriö myy omistamansa Suomen Haagin ja Reykjavikin suurlähetystöjensä kansliakiinteistöt ja siirtyy vuokratiloihin. Uudet vuokratilat vaativat muutostöitä ja turvallisuusparannuksia soveltuakseen ulkoasiainhallin-

non käyttöön. Ulkoasiainministeriö myy myös omistamansa Suomen Buenos Airesin suurlähetystön virka-asunnon ja hankkii tilalle uuden. Uusi omistuskiinteistö vaatii muutostöitä ja turvallisuusparannuksia soveltuakseen ulkoasiainhallinnon käyttöön.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Buenos Airesin suurlähetystön virka-asunnon muutostyöt	100
Haagin suurlähetystön kanslian muutostyöt	500
New Delhin kiinteistöhanke	5 000
Reykjavikin suurlähetystön kanslian muutostyöt	300
Yhteensä	5 900

2016 talousarvio	9 900 000
2015 talousarvio	4 000 000
2014 tilinpäätös	4 000 000

76. Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen Buenos Airesin suurlähetystön virka-asunnon hankintaan.

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan lisättäväksi talousarvioon.

Ulkoasiainministeriö luopuu Suomen Buenos Airesin suurlähetystön nykyisestä virka-asunnosta ja hankkii tilalle uuden. Nykyisen virka-asunnon myynnistä saadut tulot on budjetoitu momentille 12.24.99.

2016 talousarvio	2 000 000
------------------	-----------

(10.) (24.10, osa) Kriisinhallinta

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi ja sen momentti 21 siirrettäväksi luvun 24.90 vastaavaksi momentiksi.

(20.) Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta. Momentin määrärahat siirretään hallitusohjelman linjauksen mukaisesti momentille 27.30.20.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentille 27.30.20	-43 000
Tasomuutos	-9 780
Yhteensä	-52 780

2015 II lisätalousarvio	—
2015 I lisätalousarvio	5 847 000
2015 talousarvio	52 780 000
2014 tilinpäätös	54 215 220

(21.) Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 24.90.21.

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Selvitysosa: Suomi edistää keskinäisriippuvuuksien maailmassa kansainvälistä vakautta, rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa.

Suomi kantaa globaalia vastuuta ja vahvistaa turvallisuuttaan edistämällä kansainvälisessä yhteistyössä kestävästä kehityksestä, rauhan rakentamisesta sekä naisten ja tyttöjen asemaa mm. YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 mukaisesti. Näitä tavoitteita edistetään aktiivisen kehityspolitiikan ja ulkopolitiikan keinoin. Suomi kantaa vastuuta myös humanitaarisista kriiseistä.

Suomi parantaa myös sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan, kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhanvälityksen yhteensovittamista turvaten samalla humanitaarisen toiminnan riippumattomuuden.

Suomi korostaa kaikessa yhteistyössä ihmisoikeuksia, demokratiaa ja hyvää hallintoa. Hallitus kiinnittää erityistä huomiota ihmiskunnan suurten uhkien, kuten ilmastonmuutoksen, köyhyyden sekä ruoka-, vesi- ja energiapulan torjuntaan.

Tärkeänä viitekehyksenä Suomen kehityspolitiikan tavoitteille toimii YK:ssa määriteltävä kestävä kehityksen toimenpideohjelma. YK:n huippukokouksessa New Yorkissa syyskuussa 2015 hyväksytyin agendan toimeenpano ja seuranta alkaa vuonna 2016 ja tulee koskemaan kaikkia YK:n jäsenmaita. Sen toimeenpanoa tuetaan kehityspolitiikan ja –yhteistyön keinoin, joita tulee samalla uudistaa vastaamaan muuttuviin tarpeisiin.

Hallitusohjelman mukaisesti painottuvat erityisesti:

- naisten ja tyttöjen asema
- demokratian, ihmisoikeuksien, oikeusvaltion, rauhan rakentamisen, vapaan median ja korruption vastaisen työn vahvistaminen sekä kehitysmaiden veropohjan vahvistaminen
- energia, vesi ja ruoka osana kestävästä kehityksestä, ml. ilmastonmuutokseen vastaaminen
- kehitysmaiden oman yritys sektorin edistäminen, vastuullisen yritystoiminnan ja yritysten toimintaympäristön vahvistaminen

Kehitysyhteistyön tuloksellisuuden, vaikuttavuuden ja mitattavuuden parantaminen on painopiste. Kehitysyhteistyön tulosoajasta vahvistetaan ohjausjärjestelmien kehittämisen kautta hyödyntäen mm. maaohjelmia ja kansainvälisiä järjestöjä koskevia vaikuttamissuunnitelmia.

Osana julkisen talouden sopeutustoimia leikataan kehitysyhteistyöhön käytettäviä määrärahoja 200 milj. eurolla. Lisäksi avustusmuotoisesta tuesta muutetaan 100 milj. euroa lainaksi ja Finnfundin pääomittamiseen, joita finanssisijoituksina ei lasketa menoiksi kansantalouden tilinpidossa. Päästöhuutokauppatuloja ei enää ohjata kehitysyhteistyöhön vuodesta 2016 lähtien. Kehitysyhteistyön henkilöstömitoitusta tarkastellaan.

Humanitaariseen apuun osoitetaan säästötoimista huolimatta merkittävä osuus kokonaisrahoituksesta.

Vaikka kehitysrahoitukseen kohdistuu hallituskaudella säästöjä, niin pidemmän aikavälin tavoitteena on kehitysrahoituksen nostaminen YK:n tavoitteiden mukaiseen 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta. Vuoden 2016 kehitysyhteistyömäärärahojen tasoksi on talousarvioesityksessä arvioitu noin 0,35 % BKTL:sta. Suomi on osana Euroopan unionia sitoutunut 0,7 % BKTL-tavoitetason sekä vähiten kehittyneiden maiden (LDC) osuuden 0,2 % BKTL-tavoitetason

saavuttamiseen kestäväen kehityksen toimintaohjelman aikana (2016–2030). LDC-tavoite otetaan huomioon kehitysyhteistyön suunnittelussa ja sen saavuttamista seurataan säännöllisesti.

Suomen kansainvälinen ilmatorahoitus toteutetaan kehitysyhteistyövaroista. Pitkän aikavälin julkisen ilmatorahoituksen volyyymista tai taakanjaosta ei ole vielä kansainvälisellä tasolla sovittu. Arvioiden mukaan Suomen vuotuinen budjettirahoitteinen maksuosuus on 70–200 miljoonan euron välillä. Lyhyellä tähtämellä Suomen ilmatorahoituksen tason tulisi pysyä vähintään lyhyen aikavälin ilmatorahoituskauten kokonaisrahoituksen keskimääräisellä tasolla.

Julkisen kehitysavun määrärahat ja maksatukset (milj. euroa) sekä maksatusten %-osuus BKTL:sta

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Määrärahat yhteensä	830,4	915,6	965,6	1 073,8	1 124,0	1 118,3	1 102,7	1 012,3
Maksatukset	808,2	926,5	1 006,4	1 013,3	1 026,7	1 081,1	1 232,0	
%-osuus BKTL:sta	0,42	0,51	0,53	0,51	0,51	0,53	0,60	

Valtion kehitysyhteistyöhön kohdistettavat määrärahat vuonna 2016 hallinnonaloittain (1 000 euroa)

Ulkoasiainministeriön hallinnonalalla momentilla 24.30.66	514 593
Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muilla momenteilla	111 464
Sisäministeriön hallinnonalalla	8 820
Valtiovarainministeriön hallinnonalalla	102 562
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla	1 447
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla	210
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla	1 068
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla	1 420
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla	1 514
Ympäristöministeriön hallinnonalalla	481
Yhteensä	743 637

50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Valtioneuvosto voi Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentin ja 3 a ja b §:n nojalla antaa määräämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaustoinnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalennuksia ja valtio maksaa yhtiön ottamasta muusta kuin euromääräisestä lainasta mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion. Sitoumuksia saa antaa siten, että niiden piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten ja takausten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään 168 187 926 euroa ja nostettujen muiden kuin euromääräisten lainojen yhteinen pääoma enintään 100 000 000 euroa.

2016 talousarvio —
2015 talousarvio —
2014 tilinpäätös —

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 528 093 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) käyttösuunnitelmassa yksilöidyistä käyttötarkoituksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kehitysyhteistyöhallintoon liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, maksamiseen
- 3) humanitaariseen apuun, johon tarkoitettuja määrärahoja voidaan käyttää muiden kuin kehitysmaiden avustamiseen vain poikkeuksellisen laajan humanitaarisen kriisin niin edellyttäessä kyseisen maan apupyynnön pohjautuen ja vain mikäli valtioneuvosto niin päättää
- 4) Finnfundin toteuttamaan erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen
- 5) ministeriön ja Iso-Britannian kehityspoliittisen osaston (DFID), Itävallan kehitysyhteistyöviraston (ADA) ja eu-roopan komission yhteistoimintahankkeiden menojen maksamiseen
- 6) Tekesin hallinnoimaan BEAM-kehitysinnovaatio-ohjelmaan. Ohjelmassa yrityksille myönnettävään valtiontukeen sovelletaan valtioneuvoston asetusta tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta
- 7) kansainvälisissä järjestöissä, rahoituslaitoksissa tai näitä vastaavissa organisaatioissa toimivien asiantuntijoiden rahoittamiseen.

Momentin määräraha budjetoidaan maksupäätösperusteisena.

Momentin määrärahoista veloitetaan valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitetuista kehitysyhteistyötehtävistä virastolle tai laitokselle aiheutuvat kustannukset.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Momentilta maksettaviin kulutus- ja investointimenoihin liittyvät arvonnlisäveromenot maksetaan hallinnonalan arvonnlisäveromomentilta 24.01.29.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	134 310 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö ¹⁾	163 003 000
3.	Euroopan kehitysrachasto	45 000 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	36 660 000
5.	Humanitaarinen apu	70 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	5 020 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	2 300 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle	65 000 000
9.	Korkotuki-instrumentti	6 800 000
Yhteensä		528 093 000

¹⁾ Sisältää ministeriön ja Iso-Britannian kehityspoliittisen osaston (DFID) yhteistoimintahankkeen menoja 11 000 000 euroa, ministeriön ja Itävallan kehitysyhteistyöviraston (ADA) yhteistoimintahankkeen menoja 500 000 euroa sekä ministeriön ja Euroopan komission yhteistoimintahankkeen menoja 2 000 000 euroa.

Valtuus

Vuoden 2016 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyösopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2016 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 299 000 000 euroa.

Myöntö- ja sopimusvaltuuksien jakautuminen (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	220 000 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	50 000 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	-
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	-
5.	Humanitaarinen apu	-
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	-
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	-
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (Ke- Pa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle	29 000 000
9.	Korkotuki-instrumentti	-
Yhteensä		299 000 000

*Selvitysosa:***Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)**

	2016	2017	2018	2019	2020—	Yhteensä vuodesta 2016 lähtien
Kehitysyhteistyövaltuus						
Ennen vuotta 2016 tehdyt sitoumukset	507 037	425 250	336 742	194 619	951 308	2 414 956
Vuoden 2016 sitoumukset	-	10 000	43 000	55 000	191 000	299 000
Menot yhteensä	507 037	435 250	379 742	249 619	1 142 308	2 713 956

Momentilta rahoitettavat erät tilastoidaan ja raportoidaan kokonaisuudessaan Suomen julkisena kehitysapuna (Official Development Assistance, ODA) taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestölle (OECD). Suomen tekemää kehitysyhteistyötä tulosjohdetaan maa-, järjestö- ja hanketasolla. Tulosoajausmekanismeja kehitetään ja laajennetaan.

Kehitysyhteistyön riskienhallintaa vahvistetaan edelleen. Kehitysyhteistyön toteuttamismuotoja tarkastellaan talousarviovuonna.

Kehitysyhteistyön tietojärjestelmien keskinäistä yhteensopivuutta parannetaan ja niiden hallinnointia edelleen tehostetaan.

1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 134 310 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2016 jälkeisille vuosille yhteensä 220 000 000 euroa.

Tuki kohdennetaan kansainvälisille kehitysrahoituslaitoksille sekä YK:n alaisille järjestöille, ohjelmille ja rahastoille.

Merkittävä osa määrärahoista käytetään Suomen maksuosuuksiin Maailmanpankin ja alueellisten kehitysrahoituslaitosten lisärahoituksissa. Toinen kanava ovat yleisavustukset YK:lle. Käyttösuunnitelmakohdalta voidaan rahoittaa myös mainittujen toimijoiden kanssa tehtävää maailmanlaajuista teemakohtaista kehitysyhteistyötä sekä niiden jäsenmaksuja ja kumppanuusohjelmia. Tuettavien monenkeskisten toimijoiden määrää vähennetään talousarviovuonna.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan mm. Maailmanpankkiryhmää, YK:n väestö-rahastoa (UNFPA), Afrikan kehityspankkiryhmää, YK:n lastenrahastoa (UNICEF) ja YK:n tasa-arvojärjestöä (UN Women).

Monenkeskisellä kehitysyhteistyöllä osallistutaan globaalien ja rajat ylittävien ympäristö-, ilmasto- ja kehityskysymysten ratkaisemiseen sekä tuetaan kokonaisvaltaisesti kehitysmaiden taloudellista kehitystä. Lisäksi tuetaan Suomen tavoitteita ihmisoikeuksien, tasa-arvon, naisten ja lasten aseman, haavoittuvien ryhmien aseman, demokratia- ja oikeusvaltiokehityksen ja hyvän hallinnon parantamiseksi.

Suomen kehitysyhteistyö tärkeimpien monenkeskisten toimijoiden kanssa perustuu vaikuttamissuunnitelmiin, joita on laadittu kehitysyhteistyön tulostehokkuuden puitteiksi. Tärkeimmillä Suomen tukemilla monenkeskisillä toimijoilla on käytössään tulosperustainen toimintamalli.

Käyttösuunnitelmakohdan myöntö- ja sopimusvaltuudet suunnitellaan käytettäväksi Maailmanpankin IDA-18 lisärahoitukseen.

2. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 149 503 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2016 jälkeisille vuosille yhteensä 50 000 000 euroa.

Tuki kohdennetaan Suomen pitkäaikaisille ja muille kumppanimaille sekä alueelliseen kehitysyhteistyöhön. Tuettavien maiden ja alueiden määrää vähennetään aiemmasta talousarviovuodesta. Lähtökohtana ovat kumppaneiden kehityssuunnitelmat ja köyhyysvähentämisstrategiat. Suomen kehitysyhteistyö tärkeimpien kumppaneiden kanssa perustuu maaohjelmiin, joita on laadittu kymmenen: Tansania, Mosambik, Afganistan, Nepal, Sambia, Etiopia, Kenia, Palestiinalaisalueet, Myanmar ja Vietnam.

Määrärahoja käytetään Suomen ja yhteistyömaiden hallitusten välisiin ohjelmiin ja hankkeisiin. Käyttösuunnitelmakohdalta voidaan rahoittaa myös kumppanimaiden sektoriohjelmien yhteisrahastoja, sektoribudjettitukea kumppanimaiden hallituksille, kehitysrahoituslaitosten ja YK-toimijoiden kanssa tehtävää maakohtaista tai alueellista temaatista kehitysyhteistyötä sekä valtionavustuksia suomalaisille tai kansainvälisille kansalaisjärjestöille, yrityksille, tutkimuslaitoksille, yliopistoille ja säätiöille. Määrärahoja voidaan käyttää myös edustustoissa paikallisen yhteistyön hankkeisiin. Yleistä budjettitukea ei talousarviovuonna anneta.

Yhteistyön tuloksia arvioidaan hankearviointien ja maaohjelmamekanismin kautta. Jokaisesta hankkeesta suoritetaan pääsääntöisesti myös vähintään yksi tilintarkastus ja arviointi. Yksittäisiä hankkeita koskevat tilintarkastukset ja arviointit voidaan rahoittaa käyttösuunnitelmakohdalta.

Maa- ja aluekohtaisessa kehitysyhteistyössä hyödynnetään Suomen ja suomalaisten toimijoiden tarjoamaa lisäarvoa.

3. Euroopan kehitysrahasto

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 45 000 000 euroa.

Euroopan kehitysrahastosta (EKR) rahoitetaan Cotonoun sopimukseen perustuvaa EU:n sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden (AKT-maat) välistä kehitysyhteistyötä. Tuki kohdennetaan Eurooppalaisen kehityspoliittisen konsensuksen ja Cotonou-kumppanuussopimuksen linjausten mukaisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen neljännessä osassa tarkoitettujen merentakaisien maiden ja alueiden kanssa tehtävään yhteistyöhön.

EKR:n tavoitteena on AKT-maiden kestävä kehitys, niiden asteittainen integroituminen maailmantalouteen, köyhyyden vähentäminen, EU-AKT -suhteiden edistäminen sekä rauhan, turvallisuuden, vakauden ja demokratian vahvistuminen AKT-maissa.

Osaa varoista hallinnoi Euroopan investointipankki (EIB). Suomi toimii sisäisen rahoitussopimuksen mukaisesti EIB:n kautta takaajana AKT-maille myönnettävissä lainoissa. EKR-osuuden maksukaton lisäksi varaudutaan mahdollisiin lainatakausmaksuihin.

Euroopan kehitysrahaston tuloksellisuutta seurataan Euroopan komission maastrategioiden tuloksellisuusarvioiden pohjalta. Euroopan tilintarkastustuomioistuin seuraa toimintaa säännöllisin tilintarkastuksin ja mahdollisin erityistilintarkastuksin.

4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 36 660 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdalta voidaan rahoittaa kehitysinnovaatio- ja liikeyhteistyöohjelmia, humanitaarista miinanraivausta sekä YK:n alaisten järjestöjen, ohjelmien ja rahastojen ja kehitysrahoituslaitosten muita kuin tiettyyn maahan tai alueeseen liittyviä temaattisia hankkeita.

Käyttösuunnitelmakohdalta voidaan myöntää tukea myös Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen (CI-MO) hallinnoimiin korkeakouluohjelmiin sekä myöntää valtionavustuksia kansainvälisille kansalaisjärjestöille (INGO) ja kuntasektorin kehitysyhteistyöhön.

5. Humanitaarinen apu

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 70 000 000 euroa.

Humanitaarinen apu ohjataan YK-järjestöjen, kansainvälisen Punaisen Ristin ja Punaisen puolikuun liikkeen sekä Euroopan komission sertifioimien kotimaisten humanitaaristen avustusjärjestöjen kautta.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan yleisavustukset keskeisille kansainvälisille humanitaarisille järjestöille, joita ovat mm. YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR), YK:n Palestiinan pakolaisten avustusjärjestö (UNRWA), YK:n humanitaarisen avun koordinaatioyksikkö (OCHA), YK:n keskitetty hätäapurahasto (CERF) ja YK:n kansainvälinen strategia tuhojen vähentämiseksi (UNISDR). Määrärahasta rahoitetaan myös Punaisen Ristin Kansainvälistä Komiteaa (ICRC) ja Maailman elintarvikeohjelmaa (WFP).

Yleisavustusten lisäksi käyttösuunnitelmakohdalta tuetaan avustusoopperaatioita.

Humanitaarisen avun tavoitteena on ihmishenkien pelastaminen, ihmisten hädän lievittäminen ja kaikkein heikoimassa asemassa olevien auttaminen. Tuki kohdennetaan tarvelähtöisesti luonnonkatastrofien, humanitaaristen kriisien ja aseellisten konfliktien uhreille puolueettomuuden, tasapuolisuuden ja humanisuuden periaatteita noudattaen.

Humanitaarisen avun tuloksellisuutta seurataan avustusjärjestöjen omien tuloksellisuutta arvioivien tunnuslukujen sekä vaikuttamissuunnitelmien avulla.

6. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 5 020 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voidaan käyttää kehitysyhteistyön tietojärjestelmien ja muun kehitysyhteistyöhallinnon kehittämiseen, kehitysyhteistyön henkilöstön koulutukseen, kehitysviestintään ja kehityskasvatukseen, kehityspoliittiseen suunnittelu- ja tutkimustoimintaan sekä asianajokuluihin ja asian selvittämisestä aiheutuviin muihin kuluihin väärinkäyttöpäilytapauksissa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahoja voidaan käyttää myös vapaaehtoisrahoituksena OECD:n kehitysapukomitean alaiseen työhön, kansainvälisen kehitysyhteistyön avoimuutta, korruption vastaista työtä ja kehitystä tukevaa politiikkajohdonmukaisuutta koskevien aloitteiden rahoittamiseen sekä Suomen Akatemian hallinnoimaan kehitystutkimukseen.

7. Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 2 300 000 euroa.

Evaluointitoiminnan tavoitteena on tietoperustainen päätöksenteko. Kehitysyhteistyön evaluointitoimi on järjestelmällistä ja kattaa kaikki kehitysyhteistyömuodot ja rahoituskanavat. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kehitysyhteistyötä koskevat keskitetyt evaluoinnit. Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voidaan käyttää myös evaluointitietokannan kehittämiseen.

Kehitysyhteistyön sisäinen tarkastus vastaa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan arvioinnista sekä varainkäytön tehokkuuden, taloudellisuuden, tarkoituksenmukaisuuden, vaikuttavuuden ja hallintomenettelyjen säännönmukaisuuden arvioinnista. Talousarviovuonna käyttösuunnitelmakohdan määrärahoilla suoritetaan yksi maaohjelmatarkastus sekä useampia pienempiä keskitettyjä toiminnan ja tilintarkastuksia.

8. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 65 000 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2016 jälkeisille vuosille yhteensä 29 000 000 euroa.

Kansalaisjärjestöjen kautta kanavoitavalla avulla vahvistetaan kehitysmaiden elinvoimaista, moniarvoisuuteen ja oikeusperustaisuuteen pohjautuvaa ja aktiivista kansalaisuutta edistävää yhteiskuntaa. Tukea myönnetään hankkeisiin, jotka täyttävät asetetut laatuksiteerit ja edistävät Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden toteutumista.

Merkittävin osa määrärahoista kohdennetaan suomalaisten kumppanuusjärjestöjen kautta ohjelmatukena. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan myös muiden suomalaisten kansalaisjärjestöjen hankkeita. Tuettavien hankkeiden määrää vähennetään talousarviovuonna. Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voidaan käyttää myös kansalaisjärjestöjen Suomessa tapahtuvaan kehitysviestintään ja globaalikasvatukseen. Talousarviovuonna ei määrärahoja kuitenkaan käytetä tähän tarkoitukseen. Lisäksi tukea voidaan myöntää kansainvälisille kansalaisjärjestöille (INGOt) ja EU-rahoitteisten hankkeiden kansallisiin osuuksiin.

Käyttösuunnitelmakohdalta myönnettävien valtionavustusten hakijoille asetetaan pääsääntöisesti vaatimus 15 % omarahoitusosuudesta.

9. Korkotuki-instrumentti

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 6 800 000 euroa.

Määrärahat kohdennetaan tukemaan kehitysmaiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä OECD:n vientiluottoja ja korkotukiluottoja koskevan niin sanotun konsensussopimuksen mukaisesti. Kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluottoista on säädetty laissa kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluottoista (1114/2000). Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voi käyttää myös myönnettyjen luottojen käytön seurantaan ja valvontaan, hanke-esitysten valmisteluun ja arviointiin sekä hankkeisiin liittyvän teknisen avun tukemiseen. Talousarviovuonna kehitetään ja uudistetaan korkotuki-instrumenttia uusiin kehityshaasteisiin vastaamiseksi.

Yhteistoimintahankkeista saatavat tulot on merkitty momentille 12.24.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteistoimintahankkeiden menot	300
Säästö päätös	-300 000
Tasomuutos	29 371
Yhteensä	-270 329

2016 talousarvio	528 093 000
2015 I lisätalousarvio	4 160 000
2015 talousarvio	798 422 000
2014 tilinpäätös	961 245 000

88. *Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 100 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) uusien osakkeiden merkitsemisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Hallitusohjelman mukaisesti osa kehitysyhteistyön avustusmuotoisesta tuesta osoitetaan Finnfundin pääomittamiseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	90 000
Yhteensä	90 000

2016 talousarvio	100 000 000
2015 talousarvio	10 000 000
2014 tilinpäätös	10 000 000

89. *Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa käytetään osana Suomen kehitysyhteistyötä finanssisijoituksiin ja pääomakorotuksiin. Määrärahaa voidaan käyttää myös avustusmuotoiseen yhteistyöhön liittyvien lainaosuuksien rahoittamiseen.

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan lisättäväksi talousarvioon.

Tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti muuttaa osa kehitysyhteistyön avustusmuotoisesta tuesta lainapohjaiseksi. Rahoitusta voidaan myöntää tähän tarkoitukseen soveltuville rahoituslaitoksille tai rahastoille. Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti. Vuonna 2016 momentin määräraha käytetään Inter-American Investment Corporationin pääomarahoitukseen.

2016 talousarvio	10 000 000
------------------	------------

90. (24.90 ja 24.10, osa) Kriisinhallinta ja ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

Selvitysosa:

Siviilikriisinhallinta

Suomi osallistuu kansainväliseen kriisinhallintaan ulko- ja turvallisuuspoliittisin perustein osana kansainvälistä vastuunkantoa ja yhteisen turvallisuuden rakentamista. Kriisinhallinnassa painotetaan kokonaisvaltaisuutta ja niin sotilaallisen kuin siviilikriisinhallinnan roolia. Suomen osallistuminen keskitetään niihin ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden kannalta merkittäviin operaatioihin, joissa Suomen panoksella voidaan saavuttaa erityistä lisäarvoa ja vaikuttavuutta. Suurin osa Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisesta suuntautuu Euroopan unionin operaatioihin. Etyjin siviilikriisinhallintaosuus on kasvanut Ukrainan konfliktiin liittyvän Etyjin SMM-miinoitintimission myötä.

Siviilikriisinhallinnassa osallistumisen painopisteet ovat Ukrainassa, Afganistanissa, Kosovossa ja Georgiassa. Vuonna 2016 siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettyä henkilöstä arvioidaan olevan noin 120 henkilöä.

Kioton joustomekanismit

Tavoitteena on vahvistaa Suomen toimintaa kansainvälisessä ympäristöpolitiikassa, mihin pyritään mm. toteuttamalla Kioton pöytäkirjan joustomekanismeja kehitys- ja muissa maissa. Ulkoasiainministeriö huolehtii ns. puhtaan kehityksen mekanismin kautta hankittavista päästövähennyksistä hallituksen energia- ja ilmastopoliittisen strategian mukaisesti.

Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö

Alueelliseen yhteistyöhön osallistuminen on Suomelle tärkeä keino edistää vakautta, kestäväää kehitystä ja talouskasvua Itämeren, Barentsin ja arktisella alueella. Toiminnassa painotetaan pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa sekä monenvälistä yhteistyötä pohjoisissa alueneuvostoissa, kuten Itämeren valtioiden neuvostossa, Barentsin euroarktisessa neuvostossa ja Arktisessa neuvostossa. Lisäksi tuetaan hallituksen Venäjä-politiikan toimeenpanoa.

Pohjoisen ulottuvuuden puitteissa sovittuja tavoitteita ovat ympäristönsuojelu, terveyden edistäminen sekä alueellisten liikenne- ja logistiikkaratkaisujen kehittäminen. Lisäksi yhteistyötä pohjoisilla alueilla ohjaavat EU:n Itämeren alueen strategia ja Suomen arktisen strategian tavoitteet.

21. (24.10.21) Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 360 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvasta suomalaisesta siviilihenkilöstöstä aiheutuvien erityismenojen ja Suomen siviilikriisinhallintatoiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen
- 2) vaalitarkkailijoiden aiheuttamien menojen maksamiseen
- 3) siviilikriisinhallinnan tehtävissä toimivalle henkilöstölle otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen
- 4) siviilikriisinhallinnan projekteihin ja koulutukseen
- 5) sellaisen rauhanvälittämistoiminnan ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu, menoihin.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Siviilikriisinhallinta	14 660 000
02.	Vaalitarkkailijat	250 000
03.	Rauhanvälittäminen	450 000
Yhteensä		15 360 000

Selvitysosa: Suomi on osallistunut siviilikriisinhallintaan viime vuosina 100—150 asiantuntijan vuotuisella vahvuudella. Nykyisellä määrärahasolla tavoitteena on vakiinnuttaa Suomen lähettämien siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden lukumäärä keskimäärin 115—120 henkilöön.

Järjestöiltä saatavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99.

2016 talousarvio	15 360 000
2015 talousarvio	15 360 000
2014 tilinpäätös	16 862 065

50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 372 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen käyttösuunnitelmassa mainituille yhteisöille.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotus	382 000
Suomen YK-liitto	243 000
Saamelaisneuvosto	60 000
Etyjin toimintaa tukevat järjestöt sekä ihmisoikeusjärjestöt	25 000
SPR:n kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja Geneven sopimusten tunnetuksi tekeminen Suomessa	58 000
Kansalaisjärjestöjen konfliktinehkäisyverkosto KATU ja Ety-yhdistys STETEn tuki	142 000
Suomen Atlantti-seura	100 000
Crisis Management Initiative ry	283 000
Kuurojen Maailmanliitto	44 000
Muut kansainvälistä toimintaa harjoittavat järjestöt	35 000
Yhteensä	1 372 000

*Selvitysosa:***Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Suomen YK-liitto; erityisavustus Suomen YK-juhlavuoteen	-100
Järjestötukien säästö (HO 2015)	-178
Yhteensä	-278

2016 talousarvio	1 372 000
2015 talousarvio	1 650 000
2014 tilinpäätös	1 752 400

51. Häädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 45 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) konsulipalvelulain mukaan häädänalaisessa asemassa olevien henkilöiden kotiuttamisesta ja avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) edellisistä aiheutuviin tileistä poistoihin
- 3) avustuksien maksamiseen ulkomailla.

2016 talousarvio	45 000
2015 talousarvio	45 000
2014 tilinpäätös	37 198

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 86 961 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Maksuusuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	22 437 000
Maksuusuus YK:n talousarvioon	12 941 000
Maksuusuus YK:n rauhanturvajoukoille	29 226 000
Maksuusuuudet muille YK:n alaisille järjestöille ja rahastoille	2 593 000
Kemiallisen aseiden kieltojärjestön jäsenmaksu (OPCW)	360 000
Euroopan Neuvoston jäsenmaksut	3 380 000
OECD:n jäsenmaksu	2 689 000
WTO:n jäsenmaksu	1 025 000
Maksuusuuudet Etyjin talousarvioihin	5 285 000
Ydinkoekieltopimus; Suomen maksuusuus valmistelukomitean kustannuksista	688 000
Maksuusuus kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	1 123 000
Muut jäsenmaksut	5 214 000
Yhteensä	86 961 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	7 506
Yhteensä	7 506

2016 talousarvio	86 961 000
2015 I lisätalousarvio	-5 000 000
2015 talousarvio	79 455 000
2014 tilinpäätös	86 507 000

67. Kansainvälisen ilmastopimuksen alaisen yhteistyön menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisen ilmastopimuksen alaiseen yhteistyöhön kehitysmaiden kanssa
- 2) Suomen Kioton joustomekanismeja koskevan koeohjelman ja sen hankkeiden kustannuksiin.

Selvitysosa: Energia- ja ilmastopoliittisen strategian mukaisesti ulkoasiainministeriö huolehtii ns. puhtaan mekanismin kautta hankittavista päästövähennyksistä. Koeohjelman kustannusten osalta määrärahat osoitetaan ulkoasiainministeriölle. Koeohjelman kustannuksiin kuuluu myös eräitä ns. yhteistoteutushankkeisiin kuuluvia kustannuksia.

2016 talousarvio	100 000
2015 talousarvio	100 000
2014 tilinpäätös	500 000

68. *Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa tukeviin hankkeisiin
- 2) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen monenvälisiin hankkeisiin
- 3) hallituksen Venäjä-politiikan toimeenpanoa tukeviin hankkeisiin
- 4) kansainvälisten rahoituslaitosten yhteydessä toimivien rahastojen tukemiseen
- 5) kansainvälisissä järjestöissä, rahoituslaitoksissa tai näitä vastaavissa organisaatioissa toimivien asiantuntijoiden rahoittamiseen
- 6) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön sekä Venäjä-politiikan toimeenpanon tukemiseen liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin Suomen tulevaa Arktisen neuvoston puheenjohtajuutta tukevien valtion virastojen ja laitosten hankkeita varten.

Selvitysosa:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2016	Yhteensä vuodesta 2016 lähtien
Valtuus		
Ennen vuotta 2015 tehdyt sitoumukset	300	300
Menot yhteensä	300	300

Määrärahalla edistetään Suomen kansallisia tavoitteita Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyössä. Suomen asemaa arktisena toimijana vahvistetaan. Tavoitteena on myös edistää kansainvälisen rahoituksen ohjautumista Suomelle tärkeisiin hankkeisiin.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Itämeren alueen ja pohjoisen ulottuvuuden yhteistyö	400 000
Arktisen ja Barentsin alueen yhteistyö	1 100 000
Venäjä-politiikan toimeenpano	300 000

NEFCO:n ympäristökehitysrahasto	300 000
Yhteensä	2 100 000

2016 talousarvio	2 100 000
2015 talousarvio	2 100 000
2014 tilinpäätös	3 200 000

95. *Kurssivaihtelut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtiolla käytössä olevien taloushallinnon tietojärjestelmien valuuttatietojen ja pankkien virallisten päivänkurssien välisten laskennallisten kurssierojen kattamiseen

2) muiden valuuttamääräisten ulkomaisten maksujen laskennallisten kurssierojen kattamiseen.

2016 talousarvio	1 000 000
2015 talousarvio	1 000 000
2014 tilinpäätös	-94 205